

ת"פ (ראשון לציון) 39146-10-20 - רשות המיסים-מע"מ: היחידה המשפטית לתיקים מיוחדים נ' אורלי מוחבר

ת"פ (ראשון-לציון) 39146-10-20 - רשות המיסים-מע"מ: היחידה המשפטית לתיקים מיוחדים ע"י נ' אורלי מוחבר
ע"י שלום ראשון-לציון
ת"פ (ראשון-לציון) 39146-10-20
רשות המיסים-מע"מ: היחידה המשפטית לתיקים מיוחדים ע"י
ב"כ עו"ד גל כהן מסיקה

נגד

אורלי מוחבר ע"י

ב"כ עו"ד תמיר סולומון

ועו"ד איילת איילנברג

בית משפט השלום בראשון-לציון

[29.05.2025]

כבוד השופט, סגן הנשיא ארז נוריאלי

גזר דין

רקע

1. ביום 03.12.2024, הורשעה הנאשמת, לאחר ניהול הליך הוכחות, בעבירות שיוחסו לה בכתב האישום (מתוקן בשלישית).

2. בפרט האישום הראשון, הורשעה הנאשמת בעבירות של פעולה במטרה להביא לכך שאדם אחר יתחמק מתשלום מס שאותו אדם חייב בו, בנסיבות מחמירות (28 עבירות), לפי סעיף 117(ב1) לחוק מס ערך מוסף, תשל"ו-1975 (להלן: "חוק מע"מ") ביחד עם סעיף 117(ב2)(3) לחוק מע"מ; הכנה או קיום פנקסי חשבונות כוזבים, במזיד, בכוונה לעזור לאדם אחר להתחמק ממס (2 עבירות), לפי סעיף 220(4) לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), תשכ"א-1961 (להלן: "פקודת מס הכנסה"); ושימוש במרמה, עורמה או תחבולה, במזיד, בכוונה לעזור לאדם אחר להתחמק ממס (2 עבירות), לפי סעיף 220(5) לפקודת מס הכנסה.

3. בפרט האישום השני, הורשעה הנאשמת בעבירות של הכנה או קיום פנקסי חשבונות כוזבים, במזיד, בכוונה להתחמק ממס (2 עבירות), לפי סעיף 220(4) ביחד עם סעיף 218 לפקודת מס הכנסה; ושימוש במרמה, עורמה או תחבולה, במזיד, בכוונה לעזור לאדם אחר להתחמק ממס (2 עבירות), לפי סעיף 220(5) ביחד עם סעיף 218 לפקודת מס הכנסה.

4. בהכרעת הדין קבעתי כי הנאשמת ביצעה את העבירות המיוחסות לה, כחלק מתכנית עבריינית רחבת היקף בה היא מילאה תפקיד מרכזי במערך העברייני.

5. הנאשמת ביצעה את העבירות, יחד עם אחרים, בהתאם להנחיותיו של מיכאל (מיקי) גילון ענתבי (להלן: "ענתבי") אשר בחלק מהתקופה הרלוונטית היה בן זוגה.
6. קבעתי כי כמפורט בעובדות פרט האישום הראשון, במסגרת המערך העברייני ולכל הפחות במהלך החודשים מאי 2013 עד אוגוסט 2013, הפיקה הנאשמת חשבוניות פיקטיביות ע"ש חברת מ.ט.ר. לחברת גולד פאר דלקים ולחברת ח.א. דיזל האומן. כמו כן, כתבה הנאשמת באופן רטרואקטיבי תעודות משלוח כוזבות הן ע"ש חברת מ.ט.ר. והן ע"ש חברת גלנדאואר הנוגעות לאספקת דלק פיקטיביות של החברות הללו לחברת גולד פאר דלקים ולחברת ח.א. דיזל האומן. הנאשמת בהזדמנות אחת לפחות אף לימדה את צדוק אליאב (להלן: "אליאב") להנפיק תעודות משלוח כוזבות.
7. בפעולותיה אלו, פעלה הנאשמת במטרה להביא לכך שחברות גולד פאר דלקים וח.א. דיזל האומן יתחמקו או ישתמטו מתשלום מס ערך מוסף בסך של לפחות 8,665,804 ₪, שבו היו חייבות וכן, בכוונה לעזור לחברות אלו להתחמק ממס בגין הכנסה של לא פחות מ- 47,370,364 ₪.
8. עוד קבעתי בהכרעת הדין כי הנאשמת קיבלה תשלום חודשי במהלך התקופה הרלוונטית, בהנחייתו של ענתבי ועל ידי מי מטעמו, וזאת, על אף שבסמוך לחודש ספטמבר 2013, הפסיקה הנאשמת להפיק חשבוניות מס פיקטיביות ע"ש חברת מ.ט.ר. הוספתי וקבעתי כי כספים אלה מהווים "דמי שתיקה" ובכך, דחיתי פרשנויות שהוצעו על ידי הנאשמת.
9. עוד נקבע בהכרעת הדין כי כמפורט בפרט האישום השני, התחמקה הנאשמת מתשלום מס הכנסה שבו הייתה חייבת במסגרת עבודתה בחברות מ.ט.ר. וגלנדאואר בגין הכנסה של לא פחות מ- 109,049 ₪ לשנים 2011-2014, אשר קיבלה מחברות אלו ו/או מענתבי.
10. לצד כל זאת, פירטתי בהכרעת הדין קיומה של אכיפה בדרנית ובפרט בהקשר למעורב אחר בפרשה, גיא מלול. דחיתי בקשת ב"כ הנאשמת לבטל את כתב האישום או להורות על זיכוי הנאשמת. נוכח קביעתי זו, אתחשב בכך בשלב גזירת הדין. ראיות לעונש
11. מטעם המאשימה הוגשו טיעונים לעונש בכתב (ת/1) וכן, פסיקה רלוונטית.
12. מטעם ההגנה הוגשה אסופת מסמכים הכוללים תלושי שכר ע"ש הנאשמת, דפי תנועות חשבון בנק ע"ש הנאשמת ומכתב סיכום שחרור ממיון ע"ש הנאשמת (נ/1). כן, הוגשה פסיקה רלוונטית.

חוות דעת הממונה על עבודות השירות

13. מחוות דעת הממונה על עבודות השירות מיום 21.05.2025 עולה כי הנאשמת כשירה לביצוע עבודות שירות במגבלות.

טענות הצדדים לעונש

טיעוני המאשימה

14. ב"כ המאשימה הדגישה בטיעוניה לעונש את חומרת מעשיה של הנאשמת ונסיבות ביצועם. במהלך תקופה, בין החודשים מאי 2013 ועד אוגוסט 2013, ביצעה הנאשמת פעולות שונות במטרה להוציא לפועל את התכנית העבריינית והכל על מנת ליצור מראית עין של התנהלות עסקית לגיטימית בהקשר לחשבונות הפיקטיביות. סך הכל הפיקה הנאשמת חשבונות פיקטיביים בסכום של 47,370,364 ₪, כאשר סכום המע"מ הנובע מהן הוא 8,665,804 ₪. לא זו אף זו, הנאשמת אף התחמקה מתשלום מס על הכנסה מעבודה בסך של לפחות 109,049 ₪.

15. בטיעוניה לעונש הדגישה ב"כ המאשימה את עומק מעורבותה של הנאשמת במערך העברייני והצורך בהחמרת הענישה כלפי מבצעי עבירות אלו. עוד עמדה ב"כ המאשימה על: ריבוי העבירות, העובדה שקיבלה "דמי השתיקה" מענתבי, ראש המערך העברייני; סכומי הכסף הרבים שנגזלו מהקופה הציבורית, המחדל אשר טרם הוסר והעובדה כי למעשיה של הנאשמת קדמו תכנון ותעוזה.

16. הערכים החברתיים שנפגעו ממעשיה של הנאשמת הם שמירה על יציבות המשק והקופה הציבורית, שמירה על עקרונות של שוויון בנטל המס, יושר והפגיעה באמון הציבור במערכת גביית המס ושלטון החוק.

17. אשר לאפשרות סיום ההליך בעניינה של הנאשמת ללא הרשעתה: ב"כ הנאשמת הדגישה כי יש להעדיף את האינטרס הציבורי על האינטרס האישי של הנאשמת. היא עמדה על קלות הביצוע של עבירות מס וחומרתן. הנאשמת אף לא הצביעה על קיומו של נזק ממשי וקונקרטי והנסיבות בעניינה של הנאשמת אינן שונות מאלו של כל נאשם אחר.

18. ב"כ המאשימה עתרה לקבוע, בהתאם למבחני "הקשר ההדוק", שני מתחמי עונש בגין כל אחד מפרטי האישום: בגין העבירות נשוא פרט האישום הראשון, עתרה לקבוע מתחם עונש הולם הנע בין 50 חודשי מאסר בפועל לבין 72 חודשי מאסר בפועל לצד ענישה נלווית ובגין העבירות נשוא פרט האישום השני, מתחם עונש הולם הנע בין 4 חודשי מאסר בפועל לבין 9 חודשי מאסר בפועל לצד ענישה נלווית.

19. ב"כ המאשימה הפנתה לעונשים שהושתו על מעורבים אחרים בפרשה, אך הדגישה כי רובם הורשעו במסגרת הסדר טיעון, על כל המשתמע מכך. העונש אשר הושת, במסגרת ערעור, על שני מעורבים אשר ניהלו הליך הוכחות בבית משפט השלום, חיים צבי גלנדאואר (להלן: "גלנדאואר") וצדוק אליאב (להלן: "אליאב") הוקל בשל גילם ומצבם הבריאותי. עם זאת, לדעת ב"כ המאשימה, יש לגזור את עונשה של הנאשמת ביחס לעונש שהושת על אליאב, באשר תפקידם במערך העברייני, דומה.

20. אשר לקביעתו של בית המשפט לקיומה של אכיפה בררנית, עתרה לקבוע את העונש בתוך מתחם העונש ההולם.

21. בקביעת עונשה של הנאשמת בגדרי מתחם העונש ההולם, ביקשה ב"כ המאשימה כי ינתן משקל לעובדה כי הנאשמת לא נטלה אחריות על מעשיה, לא שיתפה פעולה עם הרשויות החוקרות ולא הסירה את המחדל.

22. לקולא, יש ליתן משקל להיותה של הנאשמת נעדרת עבר פלילי, לחלוף הזמן מעת ביצוע העבירות (לפני כעשור) ולקיומה של אכיפה בררנית, כפי קביעת בית המשפט, בעניינה של הנאשמת ובפרט ביחס למעורב אחר בפרשה, גיא מלול (להלן: "מלול").

23. לא מתקיימות, לדעת ב"כ המאשימה, נסיבות לקולא לחריגה ממתחם העונש ההולם.

24. בסופו של יום, עתרה ב"כ המאשימה להשית על הנאשמת עונש מאסר בפועל בן 63 חודשים בגין שני האישומים. זאת לצד מאסר מותנה בן 12 חודשים וקנס משמעותי ומרתיע בסך 300,000 ₪.

טיעוני ההגנה

25. ב"כ הנאשמת הדגיש בטיעוניה לעונש את קביעתו הנחרצת של בית המשפט בהכרעת הדין אשר לקיומה של אכיפה בררנית בעניינה של הנאשמת ובפרט ביחס למלול.

26. עוד הודגש השיהוי בהגשת כתב אישום נגד הנאשמת והעובדה כי היועץ המשפטי לממשלה אישר למאשימה בדיעבד להגיש את כתב האישום נגד הנאשמת.

27. ב"כ הנאשמת הדגיש את נסיבותיה האישיות של הנאשמת וטען לקיומו של עיוות דין. הנאשמת הייתה בת 43 שנים במועד ביצוע העבירות. כתב האישום נגדה הוגש לאחר יותר מחמש שנים וההליך המשפטי נגדה התנהל מזה כחמש שנים. כל זאת לעומת מעורבים אחרים בפרשה אשר משפטם הסתיים זה מכבר והם אף סיימו לרצות את עונשם.

28. ב"כ הנאשמת הלן על כך שכתב האישום תוקן על ידי המאשימה מספר פעמים והדגיש כי בשל ניהול ההליך על ידי הנאשמת, תוקן כתב האישום משמעותית, הושמטו ממנו עבירות נוספות (הנפקת חשבוניות בסכום עודף של 5,000,000 ₪ וסכום המס בגין עמד על סך של כ- 770,000 ₪) והנאשמת זוכתה מביצוע חלק מהעבירות.
29. ב"כ הנאשמת התייחס בטיעונו לפסקי דין בעניינים של אחרים, מעורבים בפרשה, שם נקבעו, בין היתר, אמירות ברורות אשר לחלקו של מלול במערך העברייני, בעוד שמעורבותה של הנאשמת כלל לא הוזכרה.
30. לטענת ב"כ הנאשמת, יש קשר הדוק בין מעשיה של הנאשמת כפי המפורט בשני האישומים. על כן, עתר לקבוע מתחם עונש אחד בגין העבירות בהן הורשעה.
31. אשר לאישום השני, נטען כי אין להחמיר בעונשה של הנאשמת באשר היא אינה מחוייבת כלל באירוע מס נוכח גובה הסכומים. לדידו, משלא הצביעה המאשימה על נזק שנגרם לקופת המדינה בגין מעשיה אלו של הנאשמת, יש לדחות את עתירתה העונשית.
32. ב"כ הנאשמת עתר לקבוע מתחם עונש הולם אשר יחל בקנס בסך 10,000 ₪, סכום הכופר שהוטל על מלול ועד מספר חודשי מאסר בפועל אשר יכול וירוצו בדרך של עבודות שירות. לשיטתו, גם אם יקבע בית המשפט מתחם עונש אחר, יש לחרוג ממנו לקולא נוכח הנסיבות.
33. ככלל, כך נטען, חריגה ממתחם העונש ההולם אפשרית מטעמי שיקום. אולם, בהתאם לסעיף 40יב לחוק העונשין, בית המשפט רשאי לחרוג ממתחם העונש ההולם אף בשל טעמים אחרים, כשיקולי צדק.
34. לטענת ב"כ הנאשמת, מצבה של הנאשמת כיום מלמד על שיקומה ויש לחרוג ממתחם העונש ההולם בשל כך ומטעמי צדק. זאת, נוכח קביעותיו של בית המשפט בהקשר לקיומה של אכיפה בררנית, השיהוי בהגשת כתב האישום ומשיקולי אחידות בענישה.
35. ב"כ הנאשמת עמד על מצבה הכלכלי של הנאשמת כמו גם על מצבה הבריאותי וציין כי במהלך המשפט, חוותה הנאשמת אירוע אשר נחזה להיות אירוע מוחי. על כן, ביקש כי הקנס אשר יושת על הנאשמת יהא מתון ולא יעלה על סכום הכופר ששילם מלול, בסך 10,000 ₪.
36. בהשלמת טיעונו לעונש בכתב, עתר ב"כ הנאשמת כי לא יושת על הנאשמת קנס בשל חוסר יכולתה הכלכלית לעמוד בו. עוד עתר להסתפק בעונש מאסר בפועל אשר ירוצה בדרך של עבודות שירות.
37. ב"כ הנאשמת זנח את בקשתו ועתירתו לבטל הרשעתה של הנאשמת וטוב עשה. נסיבות וחומרת המעשים וכן, מידת מעורבותה של הנאשמת בתכנית העבריינית, כפי שמצאה ביטוייה בהכרעת הדין, אינם מאפשרים סיום ההליך בעניינה ללא הרשעתה.
38. הנאשמת, בדבריה בפני בית המשפט, הדגישה את נסיבותיה האישיות, היא גרושה, אם חד הורית לארבעה ילדים וסבתא לשבעה נכדים. היא ציינה כי בחלוף עשר שנים ממועד ביצוע העבירות, היא מנסה לשקם את חייה. היא עובדת מזה כשמונה שנים באותו מקום עבודה, מתנדבת בבתי קשישים. היא הדגישה את מצבה הבריאותי הרעוע וציינה את מצבה הנפשי והקשיים עמם היא מתמודדת. עוד סיפרה כי היא סועדת את אביה הקשיש שתלוי בה. היא אדם נורמטיבי, שומר חוק ואינה שייכת לעולם הפשע. היא ביקשה את רחמי בית המשפט.
- דין והכרעה
מתחם העונש ההולם
39. בהתאם למבחני "הקשר הדוק" שעוגנו בפסיקת בית המשפט העליון, קיים קשר בין העבירות המפורטות בפרט האישום השני לעבירות שביצעה הנאשמת והמפורטות בפרט האישום הראשון. אני קובע כי מדובר ב"אירוע" אחד ועל כן, ייקבע מתחם עונש הולם אחד (ראה ע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 29.10.14), ע"פ 5643/14 עיסא נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 23.06.15)).
40. בבוא בית המשפט לגזור את דינה של הנאשמת, עליו לקבוע את מתחם העונש ההולם. בהתאם לסעיף 40ג(א) לחוק העונשין, מתחם העונש ההולם יקבע בהתאם לעקרון ההלימה, תוך התחשבות בערך החברתי שנפגע, במידת הפגיעה בו, בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה ובמדיניות הענישה הנהוגה. בשלב השני, על בית המשפט לשקול שיקולים ונסיבות אשר אינם חלק מביצוע העבירה בה הורשעה הנאשמת.
41. במעשיה, פגעה הנאשמת בערכים חברתיים שעניינם פגיעה בקופה הציבורית וביציבות המשק, פגיעה בערך השוויון בנשיאת נטל תשלום המס. להימנעות מתשלום מס כנדרש השפעה על כלכלת המדינה ויכולתה לספק את השירותים להם זכאי כל אזרח (ראו למשל רע"פ 1717/14 ליזרוביץ נ' מדינת ישראל (30.03.14)). כתוצאה מביצוע העבירות, נגרע מהקופה הציבורית, סכום כסף משמעותי.
42. על חומרת עבירות אלו עמד בית המשפט העליון בשורה של פסקי דין. כך, למשל, נקבע ברע"פ 9004/18 מאיר יצחקי נ' מדינת ישראל (31.12.18), מפי כב' השופט י' אלרון:

"בית משפט זה חזר ועמד על חומרתה של עבריינות המס, אשר נובעת מפגיעתה הקשה במשק, בכלכלה ובמגוון היבטים חברתיים הנוגעים לנטל תשלום המיסים, כמו גם מהקושי הרב שבחשיפתה. נפסק לא אחת, כי יש ליתן לחומרה זו ביטוי ממשי במסגרת גזירת עונשו של מי שהורשע בעבירות אלה, תוך מתן עדיפות לשיקולי הרתעה ולאינטרס הציבורי שבהחמרת הענישה על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם, וכאשר נקודת המוצא היא כי העונש ההולם בעבירות אלה הוא מאסר בפועל (וראו: רע"פ 5823/09 באשתי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (17.8.2009); רע"פ 5308/18 ג'בארין נ' מדינת ישראל, פסקה 11 להחלטתי [פורסם בנבו] (18.7.2018)).".

43. ההחמרה בענישה מתבקשת אף נוכח העובדה שמדובר בעבירות קלות לביצוע, אך קשות לאיתור ולאכיפה (ראו גם רע"פ 977/13 אודיז נ' מדינת ישראל (20.01.2013); רע"פ 512/04 אבו עביד נ' מדינת ישראל פ"ד נח(4) (381).

נסיבות הקשורות בביצוע העבירה

44. נתתי דעתי לאופי העבירות ולחומרתן. למעשים קדם תכנון מוקדם והם בוצעו באופן שיטתי על ידי הנאשמת שלה היה תפקיד מרכזי במערך העברייני. אין מדובר במעידה חד פעמית אלא במספר רב של עבירות.

45. על עומק מעורבותה של הנאשמת במערך העברייני עמדתי בהרחבה בהכרעת הדין. בתחילת הדרך, היא זו שדאגה ליחסי ציבור לענתבי ועסקיו; היא זו שאפשרה שימוש בחשבון הבנק הפרטי שלה לשם העברת סכומי כסף; שילמה בשם ענתבי בהמחאות מחשבונה; קיבלה כספה חזרה באמצעות הפקדות לחשבונה; הסבה המחאות שהתקבלו עבור חברות מ.ט.ר. וגלנדאואר על שמה והפקידה אותן בחשבונה; משכה מחשבונה את סכומי ההמחאות במזומן והעבירה לענתבי; הפיקה והנפיקה חשבוניות פיקטיביות, קבלות ותעודות משלוח כוזבות; החזיקה בביתה פנקסי תעודות משלוח כפולים (ת/52), חשבוניות על שם חברת מ.ט.ר. לדיזל האומן (ת/106) ודוחות מע"מ של ספקים פיקטיביים של מ.ט.ר. (ת/67). כל זאת, למרות שכבר לא עבדה עבור ענתבי זמן רב ובחלוף חודשים ארוכים לאחר שענתבי עזב את הארץ; קיבלה סכומי כסף מדי חודש בחודשו מענתבי, גם לאחר שעזב את הארץ.

46. הנאשמת, כאמור, הפיקה חשבוניות פיקטיביות ע"ש חברת מ.ט.ר. לחברות גולד פאר דלקים וח.א. דיזל האומן. בכך, פעלה במטרה להביא לכך שחברות גולד פאר דלקים וח.א. דיזל האומן יתחמקו או ישתמטו מתשלום מס ערך מוסף בסך של לפחות 8,665,804 ₪, שבו היו חייבות (28 עבירות) וכן, בכוונה לעזור לחברות אלו להתחמק ממס בגין הכנסה של לא פחות מ- 47,370,364 ₪ (2 עבירות). מדובר בסכומי כסף נכבדים משמעותיים. כמו כן, כתבה הנאשמת רטרואקטיבית תעודות משלוח כוזבות ע"ש חברת מ.ט.ר. הנוגעות לאספקת דלק פיקטיביות של חברת מ.ט.ר. לחברת גולד פאר דלקים וזאת, על מנת ליצור מראית עין של התנהלות עסקית לגיטימית ואמיתית בין חברת מ.ט.ר. לחברת גולד פאר דלקים (2 עבירות).

47. עוד פעלה הנאשמת להתחמק מתשלום מס הכנסה שבו הייתה חייבת בגין הכנסה של לא פחות מ- 109,049 ₪ לשנים 2011-2014.

48. אין בידי לקבל את טענת ב"כ הנאשמת לפיה בגין העבירות בהן הורשעה הנאשמת בפרט האישום השני, אין ולא קיים אירוע מס. הנאשמת קיבלה סכומי כסף בשל עבודתה בחברה ופעולותיה. קבעתי בהכרעת הדין כי מדובר ב"דמי שתיקה" ששילם לה ענתבי. הנאשמת הסתירה קבלת סכומי כסף אלו, לא דיווחה עליהם ואף לא התכוונה לדווח עליהם. אין לי אלא להפנות לטענתה הכוזבת, שנדחתה על ידי, ולפיה מדובר בסכומי כסף ששילם לה ענתבי כהשתתפות ב"הוצאות הבית". טענתה המאוחרת של הנאשמת, שנטענה לראשונה בטיעונים לעונש, ולפיה אין ולא קיימת חבות במס לא נתמכת בראיות. מדובר בסכומי הכסף שקיבלה הנאשמת אשר לא דווחו כדין.
49. התרשמתי שהמערך העברייני התאפיין מחד במידור ומאידך בשיתוף פעולה וסנכרון בין חלק מחבריו, בהתאם לתפקידם, כשלנאשמת חלק מרכזי במערך זה הנלמד מהיקף פעילותה, מהות המעשים הפליליים בהם נטלה חלק והעובדה שליוותה את הפעילות מראשית הקמתם של חלק מהחברות. בשל כך, אין מעשיה שוליים אלא משמעותיים. התחשבתי בחלקה של הנאשמת בפרשה לעומת חלקם של יתר המעורבים. אין מחלוקת כי חלק מהמעורבים נטלו חלק פעיל ומשמעותי יותר בביצוע מעשי מרמה ואולם, הרושם הוא, לאחר שמיעת הראיות, כי חלקה של הנאשמת רב ומצדיק ענישה משמעותית. לו לא הייתה נקבעת קיומה של אכיפה בררנית, היה ראוי ונכון להטיל על הנאשמת עונש מאסר בפועל משמעותי.
50. אני קובע כי מידת הפגיעה בערכים המוגנים היא ממשית.
- מדיניות הענישה
51. בחינת מדיניות הענישה הנוהגת מלמדת כי הענישה הנוהגת כוללת רכיב של מאסר בפועל, כאשר הדבר תלוי בנסיבות כל מקרה ומקרה ובין היתר, בסכום שנגזל מקופת המדינה, משך זמן ביצוע העבירות וריבוי המעשים. להלן מספר פסקי דין שמהם ניתן להקיש לענייננו גם אם נסיבותיהן אינן זהות למקרה שבפני:
- א. עפ"ג (מחוזי ת"א) 49814-02-23 יצחק קוטלובסקי נ' רשות המיסים (03.04.2024) - המערער הורשע בבית משפט השלום בביצוע 34 עבירות של שימוש במרמה, תחבולה במטרה להתחמק מתשלום מס לפי סעיף 117(ב)(8) לחוק מע"מ, ב-125 עבירות של סיוע לאחר להתחמק מתשלום מס לפי סעיף 117(ב)(1) לחוק מע"מ, וב-35 עבירות לפי סעיף 117(ב)(5) ניכוי מס תשומות מבלי שהיה בידיו מסמך כאמור בסעי' 38 לחוק במטרה להתחמק מתשלום מס. העבירות בוצעו על פני תקופה בת 4 שנים. סה"כ סכום המס הכולל שנגרע הינו כ-7 מיליון ₪. נקבע ביחס לכלל העבירות מתחם עונש הולם הנע בין 20 חודשי מאסר לבין 45 חודשי מאסר. בשל נסיבותיו האישיות של הנאשם, מצבו הרפואי, חלוף הזמן מאז ביצוע העבירות והשיהוי בהגשת כתב האישום (כחמש שנים), הושת על הנאשם עונש מאסר בפועל 22 חודשים לצד ענישה נלווית. הערעור התקבל בהסכמת הצדדים ביחס לרכיב הקנס אשר הופחת מ-100,000 ₪ ל-75,000 ₪. עונש המאסר נותר על כנו.

- ב. עפ"ג (מחוזי ב"ש) 11208-01-22 ויצמן נ' מדינת ישראל (18.05.2022) - בית המשפט המחוזי דחה את ערעור המערער שהורשע על יסוד הודאתו בריבוי עבירות לפי סעיפים 117(ב)(1), 117(ב)(2), 117(א)(3), 117(א)(14), 117(א)(4), 117(א)(7), 117(א)(13) ו- 117(ב)(8) לחוק מע"מ. סכום המחדל עמד עד כ-1.22 מיליון ₪. בית משפט השלום קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 15 חודשי מאסר בפועל לבין 30 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית והשית על הנאשם 20 חודשי מאסר, 11 חודשי מאסר מותנה, קנס בסך 80,000 ₪ והתחייבות להימנע מעבירה בסך 100,000 ₪ תוך שהוא זוקף לחומרה את עברו הפלילי של הנאשם, מידת התחכום בביצוע העבירות ולקולא את הודייתו של הנאשם בהזדמנות הראשונה ונסיבותיו האישיות של הנאשם.
- ג. עפ"ג (מחוזי ב"ש) 68947-07-20 סרגיי יוסופוב נגד מדינת ישראל-רשות המיסים (18.11.2020) - המערער הורשע בבית משפט השלום על פי הודאתו בביצוע 53 עבירות של ביצוע פעולות במטרה להביא לכך שאדם יתחמק מתשלום מס, ו-7 עבירות של ניכוי תשומות מבלי שיש לגביו מסמך, לפי סעיפים 117(ב)(1) ו- 117(ב)(5) לחוק מע"מ. באותו מקרה, פעל הנאשם על פי הנחייתו של אחר, והנפיק 53 חשבוניות מס פיקטיביות לטובת חברה אחת, בסך של כ-9.9 מיליון ₪, כאשר סה"כ המע"מ הגלום הינו כ-1.4 מיליון ₪, ובנוסף דיווח בדוחות התקופתיים של החברה על תשומות בסך של כ-1.4 מיליון ₪ מבלי שהיו בידי חשבוניות מס שהוצאו כדין. גובה המס החסר הינו כ-2.8 מיליון ₪. בית המשפט השלום קבע רף תחתון של 8 חודשים אשר יכול יורצו בעבודות שירות במקרים חריגים ועד ל-18 חודשי מאסר, ובשים לב לנסיבותיו האישיות של הנאשם השית בית המשפט על הנאשם 10 חודשי מאסר בפועל לצד קנס בסך 25,000 ₪ ועונשים נלווים. בית המשפט המחוזי קבע כי אכן מדובר בעבירות חמורות, אך יחד עם זאת נתן משקל משמעותי לחלוף הזמן ממועד ביצוע העבירות (כ-14-15 שנים), לשיהוי הניכר בין מועד ביצוע העבירות למועד הגשת כתב האישום (6-10 שנים), לעובדה כי המערער פעל בהשפעתו של אדם אחר אשר חלקו רב, הוא לא יזם את העבירות ולא נהנה באופן משמעותי מפירותיהן, ובשים לב למצבו הכלכלי הקשה של המערער, הוקל בעונשו והועמד על 9 חודשי מאסר בפועל אשר יורצו בדרך של עבודות שירות.
- ד. רע"פ 7749-18 חאלד מוגרבי נ' מדינת ישראל (29.11.2018) - בית המשפט העליון דחה בקשת רשות ערעור של נאשם אשר הורשע בביצוע עבירות לפי סעיפים 117(ב)(6), 117(ב)(3), 117(ב)(2), 117(ב)(3), 117(ב)(8) ו- 117(ב)(1) לחוק מע"מ לאחר שהתחמק מתשלום מס בסך 1,050,000 ₪. המחדל לא הוסר. בית משפט השלום קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 18 חודשי מאסר בפועל לבין 42 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית והשית על הנאשם עונש של 21 חודשי מאסר, 6 חודשי מאסר מותנה למשך שלוש שנים לבל יעבור עבירות מע"מ או מס הכנסה מסוג פשע, 3 חודשי מאסר מותנה למשך 3 שנים לבל יעבור עבירות מע"מ או מס הכנסה מסוג עוון וקנס בגובה 50,000 ₪, תוך שהוא נותן משקל להודיית הנאשם ולקידחת האחריות על-ידו, נסיבות חייו המורכבות, מצבו הבריאותי וחלוף הזמן מביצוע העבירות. בית המשפט המחוזי אישר את מתחם העונש ההולם שקבע בית משפט השלום אך הפחית את עונשו של הנאשם ל-18 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט העליון דחה את בקשת רשות הערעור והותיר את העונש שגזר בית המשפט המחוזי על כנו.

ה. ברע"פ 5931/16 עליאן חסן נ' מדינת ישראל אגף המכס והמע"מ (08.09.2016) - מדובר בנאשם אשר הורשע על פי הודאתו בביצוע 33 עבירות של ביצוע פעולות במטרה להביא לכך שאדם יתחמק מתשלום מס, לפי סעיפים 117(א)(5) ו-117(ב1) לחוק מע"מ. עניינן של העבירות בכך שבמהלך השנים 2012-2013, הוציא 33 חשבוניות בסך של כ-3.8 מיליון ₪, כאשר סכום המס שנגרע הינו 614,640 ₪, וזאת חרף העבודה כי הנאשם לא מילא כל תפקיד ולא היה רשאי להוציא חשבוניות. בית המשפט השלום השית על הנאשם 7 חודשי מאסר בפועל לצד ענישה נלווית וקנס בסך של 30,000 ₪. בית המשפט המחוזי קיבל את ערעורו של הנאשם באופן חלקי רק ביחס לקנס, אשר הופחת לסך של 10,000 ₪. באותו מקרה דובר בנאשם בן 75 הסובל ממצב רפואי מורכב.

ו. ברע"פ 1383/22 אבו כאשף גאבר נ' מדינת ישראל (08.03.2022) - נדחתה בקשת רשות ערעור מטעם המערער. בית משפט מחוזי מרכז הקל בעונשו של המערער (בעל המניות) אשר הורשע בעבירות לפי סעיף 117(ב)(5)+117(ב2)(3) בגין הוצאת 119 חשבוניות פיקטיביות בסך כולל של כ-12.4 מיליון ₪ כאשר סכום המס הינו כ-1.7 מיליון ₪. בית המשפט השלום קבע מתחם עונש הולם הנע בין 10 חודשי מאסר לבין 30 חודשי מאסר. בית המשפט המחוזי אישר את המתחם שנקבע והפחית את עונשו של המערער מ-15 חודשי מאסר ל-12 חודשי מאסר, בשל הסרה חלקית של המחדל ולאור התרשמות בית המשפט כי מצבו הרפואי של הנאשם החמיר.

ז. עפ"ג (מחוזי ב"ש) 34377-01-19 אלכתנאני נ' מדינת ישראל (01.05.2019) - נדחה ערעורו של המערער על הרשעתו ב-30 עבירות של מסירת דיווח כוזב במטרה להתחמק מתשלום מס, בכך שהנאשם הגיש 30 דו"חות תקופתיים שכללו ידיעות כוזבות בדבר היקף העסקאות שביצע, כאשר הוציא 131 חשבוניות מס עליהן לא דיווח, בהיקף של כ-5.6 מיליון ₪, ושיעור המס בגינן עמד על כ-750,000 ₪. המחדל לא הוסר. נקבע מתחם עונש הולם נע בין 8 חודשי מאסר לבין 24 חודשי מאסר. על הנאשם הושת עונש מאסר בפועל בן 11 חודשים לצד ענישה נלווית. במקרה זה, חומרת העבירות אמנם פחותה יותר, אך ניתן להקיש לענייננו מכמות החשבוניות וסך המס בו היה חייב.

ח. ת"פ (ת"א) 23219-08-20 מדינת ישראל נ' תמר בן אלי (14.7.2021) - הנאשמת הורשעה על פי הודאתה במסגרת הסדר טיעון ב-21 עבירות לפי סעיף 117(ב1) לחוק מע"מ וב-8 עבירות לפי סעיף 117(ב5) לחוק מע"מ. סכום המחדל הפילי, שהוסר בחלקו, עמד על למעלה ממיליון וחצי ₪. בית המשפט קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 9 חודשי מאסר לבין 30 חודשי מאסר לצד ענישה נלווית והשית על הנאשמת 5 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות, 9 חודשי מאסר מותנה וקנס בסך 56,000 ₪, תוך שהוא חורג ממתחם העונש ההולם ומהסדר הטיעון בין הצדדים במסגרתו הוסכם כי הנאשמת תרצה 9 חודשי מאסר בעבודות שירות בצינו כי הוא סבור שיש סיכוי ממשי שהנאשמת תשתקם ונוכח נסיבותיה האישיות.

ט. ת"פ (כ"ס) 64220-11-18 מדינת ישראל נ' אמיר קזמאר (21.9.2022) - הנאשם הורשע על פי הודאתו ובמסגרת הסדר טיעון הכולל טווח ענישה, ב-27 עבירות לפי סעיף 117(ב1) לחוק מע"מ ובעבירות של מסירת ידיעה לא נכונה בלא הסבר סביר לפי סעיף 117(א)(3) לחוק מע"מ, בכך שבמשך תקופה של כשנה וחצי הוציא 27 חשבוניות פיקטיביות בסכום של כ-4.5 מיליון ₪. סכום המע"מ הכלול בהן עמד על כ. ₪700,000 באישום נוסף הורשע בכך שלא כלל את מלא עסקאותיו בדו"ח התקופתי שהגיש כאשר סכום המס עמד על ₪134,000 בית המשפט קבע כי מתחם עונש ההולם נע בין 10 חודשי מאסר לבין 24 חודשי מאסר, לצד ענישה נלווית והשית על הנאשם 9 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות, 7 חודשי מאסר מותנה וקנס בסך 80,000 ₪, בציינו כי הוא חורג מן המתחם מטעמי צדק ומשיקולי אחידות הענישה, בשים לב לכך שהאחר המעורב בביצוע העבירות ונהנה מפירותיהן, לא הועמד לדין ועניינו הסתיים בתשלום כופר.

עקרון אחידות הענישה

52. בהתאם לעקרון אחידות הענישה ולפסיקה הנוהגת, בחנתי העונשים שהוטלו על מעורבים שונים באותה פרשה כשהעבירות שבוצעו דומות במהותן, בכמותן ובנסיבותיהן.

53. לטענת המאשימה, אין לגזור גזרה שווה בין מרבית המעורבים בפרשה, אשר הורשעו במסגרת הסדרי טיעון לבין הנאשמת. אלה הודו במיוחס להם, חסכו זמן שיפוטי יקר וכתוצאה מכך, גם העונשים להם עתרה המאשימה ואשר הושתו עליהם על ידי בתי המשפט, מקלים ואף חורגים ממדיניות הענישה הנוהגת.

54. ככלל יש ממש בטענה זו אם כי לא אתעלם מהענישה שהוטלה על מעורבים נוספים (אלכס הירש ואשרף חמידיאן (ת"פ 16449-02-15), אברהם דינו (עפ"ג 29324-01-18), נידאל אלג'רושי (ת"פ 47450-03-16), מאיר נחמני (ת"פ 6912-11-15), אברהם נחליאלי (עפ"ג 33950-07-19) וגדליה אייזנברך (ת"פ 55558-07-18)), אשר לשיטתי חלקם רב ושונה מחלקה של הנאשמת במקרה שלפני.

55. לצד זאת, שני מעורבים בפרשה ניהלו הליך הוכחות, הורשעו ונגזר דינם:

56. חיים צבי גלנדאואר הורשע, בת"פ 58306-07-18, לאחר ניהול הליך הוכחות, בעבירות לפי סעיף 117(ב1) לחוק המע"מ ביחד עם סעיף (ב2)(3) לחוק המע"מ ובעבירות לפי סעיף 220(5) לפקודת מס הכנסה. סכום המע"מ עמד על סך של 16,672,429 ₪. גלנדאואר הורשע בביצוע עבירה של אי ניכוי מס במקור לפי סעיף 218 לפקודת מס הכנסה בהקשר להכנסה בסך של 68,757 ₪. המאשימה עתרה למתחם עונש הולם הנע בין 50 חודשי מאסר בפועל לבין 80 חודשי מאסר בפועל וקנס הנע בין 400,000 ₪ לבין 800,000 ₪. המאשימה עתרה להשית על גלנדאואר עונש מאסר בפועל בן 5 שנים. בית משפט השלום אימץ את מתחם העונש ההולם לו עתרה המאשימה והשית על הנאשם עונש מאסר בפועל בן 54 חודשים, 8 חודשי מאסר מותנה וקנס בסך 400,000 ₪. במסגרת הערעור (ע"פ 30237-01-21), בהסכמת הצדדים, הופחת עונש המאסר בפועל והועמד על 48 חודשים והקנס הופחת לסך של 350,000 ₪. חלקו של גלנדאואר שונה משמעותית מחלקה של הנאשמת.

57. צדוק אליאב, הורשע, בת"פ 17854-04-18, לאחר ניהול הליך הוכחות, בעבירות לפי סעיף 117(ב1) לחוק המע"מ ביחד עם סעיף (ב2)(3) לחוק המע"מ ובעבירות לפי סעיף 220(5) לפקודת מס הכנסה. סכום המע"מ עמד על סך של 5,133,814 ₪. אליאב הורשע בביצוע עבירה של השתמטות או התחמקות מתשלום מס הכנסה כדין בסך כולל של 279,000 ₪. המאשימה עתרה למתחם עונש הולם הנע בין 4 חודשי מאסר בפועל לבין 9 חודשי מאסר בפועל לפרט בפועל, לפרט האישום הראשון ולמתחם עונש הולם הנע בין 4 חודשי מאסר בפועל לבין 64 חודשי מאסר. בית משפט השלום קבע האישום השני. המאשימה עתרה להשית על אליאב עונש מאסר בפועל בן 44 חודשי מאסר בפועל. בית משפט השלום נתן משקל לגילו ומצבו הרפואי והנפשי של אליאב והשית עליו עונש מאסר בפועל בן 32 חודשים, 8 חודשי מאסר מותנה וקנס בסך 40,000 ₪. במסגרת הערעור (ע"פ 1452-05-22), בשל גילו ומצבו הבריאותי, הפחית בית המשפט המחוזי את עונשו ל- 23 חודשי מאסר בפועל.
58. אליאב העיד בפרשה שלפני ובהכרעת הדין, התייחסתי אף לחלקו בפרשה. קבעתי כי, תפקידו במערך העברייני היה משמעותי ומרכזי. הוא שימש כיד ימינו של ענתבי והיה המתווך בינו לבין אחרים. יצוין כי הסכומים אשר יוחסו לאליאב נמוכים יותר מאלו שיוחסו לנאשמת ואליאב, בניגוד לנאשמת, שיתף פעולה בחקירותיו ומסר גרסה מפורטת. הנאשמת בחרה, על פי רוב, לשמור על זכות השתיקה.
59. כפי שצוין בהכרעת הדין, ענתבי, שעמד בראש המערך העברייני, נמלט מן הארץ בחודש ינואר 2014 ומאז לא שב לגבולותיה. על כן, עד היום, לא נתן את הדין על מעשיו.
60. נגד מלול לא הוגש כתב אישום. קבעתי בהכרעת הדין כי הוא היה מעורב עד למעלה מראשו בתכנית העבריינית. עניינו הסתיים בהליך כופר בסך 10,000 ₪ (5,000 ₪ בגין עבירות מע"מ ו- 5,000 ₪ בגין עבירות מס). ראו פירוט בפרק הגנה מן הצדק - אכיפה בררנית. אקדים ואומר כי לא קיבלתי מהמאשימה הסברים, שיש בהם כדי להניח את הדעת, להחלטתה זו.
61. לאחר שנדרשתי למכלול השיקולים הרלוונטיים ובהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין (סעיף 40גא) לחוק העונשין), ולאור עקרון האחידות בענישה ונוכח הענישה שהוטלה בעניינו של אליאב, אני קובע מתחם עונש הולם כולל לנסיבות המקרה שלפנינו, הנע בין 18 חודשי מאסר בפועל לבין 40 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית. אשר למתחם הקנס, אני קובע כי הוא נע בין 40,000 ₪ לבין 150,000 ₪.
62. במקרה דנן, אין ולא הוצגו שיקולי שיקום ולפיכך, אין מקום לסטות ממתחם העונש ההולם מטעמי שיקום, בהתאם להוראת סעיף 40ד לחוק העונשין. עם זאת, בהתאם לסעיף 40יב לחוק העונשין, אני קובע כי יש מקום לסטות ממתחם העונש ההולם, בעניינה של הנאשמת, משיקולי צדק. העונש ההולם
- נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות
63. בגזירת העונש המתאים לנאשמת, יש להתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, לפי סעיף 40יא לחוק העונשין.
64. שקלתי לחומרה את חומרת המעשים ואת הצורך בהרתעת הנאשמת והרתעת הרבים. כמו כן את העובדה כי המחדל לא הוסר.
65. במסגרת השיקולים לקולא, נתתי דעתי להיותה של הנאשמת נעדרת עבר פלילי, לנסיבותיה האישיות של הנאשמת ובין היתר, לעובדה כי הנאשמת הייתה בחלק מן התקופה בת זוגו של ראש המערך העברייני בפרשה זו, למצבה הכלכלי, למצבה הבריאותי (חשד לאירוע מוחי), כמו גם לטיעונים בדבר מצבה הנפשי.
66. עוד נתתי דעתי לשיהוי הניכר בהגשת כתב האישום ולחלופי הזמן. כתב האישום נגד הנאשמת הוגש, לאחר קבלת אישור בדיעבד מהיועץ המשפטי לממשלה, כ- 6 שנים לאחר ביצוע העבירות. ממועד ביצוע העבירות ועד מועד מתן גזר הדין, חלפו למעלה מ- 10 שנים.
67. אין חולק כי התמשכותם של הליכים במשפט פלילי, עלולה לגרום נזק לכלל הצדדים בהליך, ובפרט לנאשמת. אין להתעלם מאי הוודאות, הדאגה והחרדה הנגרמים מהתמשכות ההליך הפלילי. כן, ככל שמתארך הזמן ממועד ביצוע העבירה ועד ההרשעה, נפגע כוח ההרתעה נוכח הענישה (ע"פ 8421/12 בן חיים נ' מדינת ישראל, פסקאות 14-15 לפסק דינה של כב' השופטת ע' ארבל (29.09.2013)).
68. ענישה בחלופי למעלה מעשור מעת ביצוע העבירות עלולה ליצור תחושה לא נוחה של פגיעה בעקרונות הצדק ובמידה לא מבוטלת אף בתכליות המשפט הפלילי. חלופי זמן ניכר בין המעשה האסור לתגובה העונשית מעמעם את הזיקה שבין השניים וכתוצאה מכך עוצמתן ויעילותן של תכליות הענישה והמשפט הפלילי כולו נחלשות. הגנה מן הצדק - אכיפה בררנית כשיקול לענישה

69. כידוע, "הגנה מן הצדק" אשר קבועה בסעיף 149(10) בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982, הוגדרה כהגנה מפני אחריות פלילית באותם מקרים שבהם ניהול ההליך נגד הנאשם נוגד עקרונות צדק בסיסיים. היא פותחה במשפטנו במסגרת ההלכה הפסוקה. בתחילת הדרך דובר בהגנה בעלת היקף מצומצם ביותר (ראה ע"פ 2910/94 יפת נ' מדינת ישראל (1996)). בהמשך הדרך הורחבה ההגנה. בין השאר נקבע כי אין לשלול את האפשרות, שהפגיעה בתחושת הצדק וההגנות תיוחס לאו דווקא להתנהגות שערורייתית של הרשויות, הגם שצוין כי מצב דברים כזה אינו צפוי להתרחש אלא במקרים חריגים ביותר (ר' ע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' בורוביץ (להלן: "הלכת בורוביץ").
70. עוד נקבע בהלכת בורוביץ, שההכרעה בשאלת תחולתה של ההגנה מן הצדק צריכה לשקף איזון נאות בין מכלול הערכים, העקרונות והאינטרסים השונים הכרוכים בקיומו של ההליך הפלילי. לצורך עריכתו של איזון זה נקבע מבחן תלת-שלבי, שתמציתו בבחינה, מחד גיסא, אם הפגמים שנפלו בהליך נגד הנאשם מביאים למסקנה שבקיומו של ההליך יש משום פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגנות, ומאידך גיסא, אם ניתן לרפא את הפגמים באמצעים מתונים ומידתיים יותר מאשר ביטולו של כתב אישום (שם, עמ' 807-808).
71. כחלק מאותה "הגנה מן הצדק" הכירה הפסיקה גם בתת טענה בגין "אכיפה בררנית", וזאת בנסיבות שבהן ננקטה הפליה במסגרת "קבוצת השוויון" הרלוונטית (בין בני אדם דומים או בין מצבים דומים) (ההלכה נקבעה לראשונה בבג"צ 6396/96 זקין נ' ראש-עיריית באר-שבע).
72. בפסיקה נקבע כי קבלת טענת אכיפה בררנית שמורה למקרים חריגים שבהם הדין נאכף באופן שונה בעניינם של מעורבים שאין כל טעם רלוונטי המבחין ביניהם ושבהם הניח הנאשם תחילה תשתית ראייתית מספקת המראה כי בוצעה הבחנה בלתי ראויה בין שווים [ראו גם והשוו: ע"פ 8204/14 זלום נ' מדינת ישראל (15.4.2015); רע"פ 3823/19 פלוני נ' המחלקה לחקירות שוטרים (2.10.2019); ע"פ 3507/19 בורקאן נ' מדינת ישראל (3.12.2020); ע"פ 6322/20 רחאל נ' מדינת ישראל (18.9.2022)]. הווה אומר, יסודה של טענת אכיפה בררנית, בהפעלה שלא כדין של שיקול הדעת התביעתי, שהוא שיקול דעת מנהלי, באופן המביא להבחנה לא ראויה בין מקרים דומים.
73. בע"פ 1611/16 מדינת ישראל נ' ורדי (31.10.2018) (להלן: "עניין ורדי"), הרחיב בית המשפט את עקרון ההגנה מן הצדק גם למקרים בהם ההפליה היא פרי מעשה רשלנות, או טעות בשיקול הדעת מצד הרשות, דהיינו מקרים של אכיפה מפלה שלא מתוך כוונת זדון, ובכלל זה למשל, הגשת כתב אישום תוך שיהוי. ברע"פ 5861/19 חרפק נגד מדינת ישראל (2.1.2020) נקבע כי בעניין ורדי סויגה הלכה זו למקרים נדירים וחריגים בלבד. כלומר, הפעלת העיקרון במקרים בהם אין מדובר בכוונת זדון תעשה רק במקרים חריגים שבהם עסקינן בהפליה משמעותית, הפוגעת בעקרונות של צדק והגנות משפטית.
74. ב"כ הנאשמת שב וטען כי עניינו של גיא מלול אשר ביצע שורה ארוכה של עבירות פליליות, לרבות פעולות רבות ומשמעותיות אף יותר מהנאשמת, הסתיים בהליך כופר ולא הוגש נגדו כתב אישום. נטען, כי הגשת כתב האישום נגד הנאשמת, בחלוף 5 שנים ממועד ביצוע העבירות, מהווה אכיפה בררנית והתנהלות שערורייתית מצד רשויות המדינה, כל זאת, ללא שהונח לצד החלטה זו, כל הסבר שיש בו כדי להניח את הדעת.

75. ב"כ המאשימה טענה כי מלול והנאשמת אינם נמנים על אותה "קבוצת שוויון", שחלקה של הנאשמת ומעורבותה שונה ומשמעותי מחלקו של מלול אשר היה "גורם טכני במערך העברייני". הנאשמת, בניגוד למלול, לא פנתה בבקשה לקיים בעניינה הליך כופר, לא שיתפה פעולה עם רשויות החקירה, להבדיל ממלול שמסר "גרסה מלאה". עוד נטען כי מלול לא היה מעורב במערך כולו, הוא לא היה מודע לפליליות המעשים שביצע ולא נלוותה להם מחשבה פלילית וכן, בניגוד לנאשמת, אין לו כלל ידע בהנהלת חשבונות.
76. נטען לפני כי נוכח התשתית הראייתית שנפרשה לעיניה אותה עת בעניינו של מלול, החליטה המאשימה להמליץ לוועדת הכופר לקבל בחיוב את בקשתו להליך כופר והוועדה החליטה להמיר את ההליכים שנפתחו נגדו בכופר בסך כולל של 10,000 ₪, לצד חתימה על התחייבות.
77. עוד נטען כי ההחלטה בעניינו של מלול התקבלה לפני שנשמעו עדויות אחרים בתיק ואין להסתמך על עדויותיהם של העדים אשר מסרו פרטים נוספים על מעורבותו ("חכמת הבדיעבד" כהגדרת המאשימה).
78. בהכרעת הדין בחנתי את חלקו ומעורבותו של מלול בפרשה.
79. קבעתי כי מחומר הראיות שהוצג לפני, מהעדויות ומהמסמכים עולה כי מלול אשר החליף את הנאשמת בתפקידה, החל מחודש ספטמבר 2013, היה מעורב, עד למעלה מראשו, במערך העברייני. מעשיו של מלול היו חמורים, לא פחות ממעשיה של הנאשמת. הוא התחמק מתשלום מס וכנאשמת עצמה, סייע במעשיו לאחרים לחמוק מתשלום מס.
80. מלול, כנאשמת, הפיק חשבוניות וקבלות פיקטיביות, בהתאם להנחיותיו של ענתבי ואף רשם והנפיק תעודות משלוח מזויפות.
81. בהכרעת הדין קבעתי כי מלול היה זה שרכש את התוכנה בה הפיק חשבוניות וקבלות ולאחר מכן, קיבל במזומן מענתבי את שווי רכישת התוכנה. במשך כשנה וחצי, החל מחודש ספטמבר 2013 ועד לחודש ינואר 2015 הוא הפיק חשבוניות ע"ש חברות מ.ט.ר וגלנדאואר לחברות גולד פאר וח.א. דיזל האומן. אמנם, בתחילה, הכחיש מלול בפני, כי ידע שהחשבוניות שהפיק היו חשבוניות פיקטיביות. אך לאחר מכן, אישר כי הפיק חשבוניות פיקטיביות. בסך הכול היה מלול מעורב בהנפקת חשבוניות פיקטיביות בסך כולל של כ- 142,000,000 ₪, כאשר המע"מ שהיה על החברות לשלם היה בסך של כ- 22,000,000 ₪.

82. לעומתו, עבדה הנאשמת בחברה במשך כשלושה חודשים ובפעולותיה, סייעה לחברות גולד פאר דלקים וח.א. דיזל האומן להתחמק ממס בגין הכנסה בסך של 47,370,364 ₪ (סכומי החשבוניות) ומתשלום מע"מ בסך של 8,665,804 ₪. גם מלול, כנאשמת, לא דיווח לרשויות המס על משכורת בסכום של 48,500 ₪ על מנת להתחמק מתשלום מס. נוסף על כל אלו, בעת ששהה ענתבי בחו"ל, העביר לו סכומי כסף. לא זו אף זו, מלול ואליאב הוציאו, בצוותא חדא, כסף מזומן שהוסלק בביתו של ענתבי, טרם הגעת הרשויות, אותו העבירו (בחלקו) לענתבי בחו"ל.
83. לא ברור לי מדוע עניינו הסתיים בהליך כופר ואילו, נגד הנאשמת בחרה המאשימה להגיש כתב אישום. קבעתי בהכרעת הדין כי היה על המאשימה לחקור, להעמיק ולבחון מעורבותו של מלול. היא לא עשתה כן ובדיעבד אף לא סיפקה הסברים שיש בהם כדי להניח את דעתי על מחדלה זה. נוכח כך אני קובע קיומה של אכיפה בדרנית ברורה ובפרט בהקשר למעורבותו של מלול.
84. בפסיקה הוכרה אפשרות להקלה בעונש במסגרת קבלת טענת הגנה מן הצדק (ע"פ 7621/14 גוטסדינר נ' מדינת ישראל (01.03.2017)).
85. בית המשפט המחוזי בת"פ (ב"ש) 37975-11-17 מדינת ישראל נ' אייל (14.06.2022) קבע כי דוקטרינת ההגנה מן הצדק יכולה, במקרים המתאימים, להצדיק גם חריגה ממתחם העונש ההולם משיקולי צדק: "אם ההגנה מן הצדק יכולה לבסס סעד של ביטול כתב האישום כולו או סעד של ביטול ההרשעה (בפן העונשי), אזי שלטעמי מכח קל וחומר, במקרים המתאימים, יכולה היא להצדיק גם חריגה ממתחם העונש ההולם, מתוך בחינת עניינו של הנאשם גם במשקפיים של צדק".
- קביעה זו אושרה על ידי בית המשפט העליון בע"פ 5067/22.
86. עוד ראו דברי כב' השופט סעב בתפ"ח (מחוזי חיפה) 4067/07 מדינת ישראל נ' מוסא ואח' (25.10.2009): "הגם שטענת ההגנה העצמית וטענת ההגנה מן הצדק שהעלו הנאשמים, נדחו, יש במעשים שננקטו כלפיהם, לרבות זריקת רימון לעבר בית מגורי חלק מהם, כדי להובילם אל שבילי ההגנות הנ"ל. הנאשמים הלכו בשבילי הגנות אלה, אך בדרך טעו בניווט ונפלו לתהום, כך שלא הגיעו לשערי ההגנות ובוודאי שלא נכנסו לטרקלין אף לאחת מהן, יחד עם זאת ובנסיבותיה המיוחדות של פרשה זו, ראוי לתת משקל כלשהו למצב עובדתי זה בעת קביעת העונש". (ההדגשות שלי - א.נ.). דברים אלה יפים בשינויים המחוייבים גם למקרה לפניי.
- בעניינו, משקבעתי קיומה של אכיפה בדרנית ודוקטרינת ההגנה מן הצדק חלה, אזי קל וחומר ראוי כי ינתן לכך משקל בעת קביעת העונש.
- (ראו גם הצעת חוק העונשין (תיקון מס' 128) (הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה), התשע"ו-2016).

87. משקבעתי קיומה של אכיפה בררנית בעניינה של הנאשמת; משחל שיהוי ניכר ממועד ביצוע העבירות ועד מועד הגשת כתב האישום ומשחלף יותר מעשור ממועד ביצוע העבירות ועד מתן גזר הדין, אני קובע כי במקרה חריג זה, מתחייבת סטייה לקולא ממתחם העונש ההולם משיקולי צדק ומטעמים של אחידות הענישה, במובן הרחב.
88. נוכח כך, אני מורה על חריגה לקולא ממתחם העונש ההולם לעניין המאסר באופן שעל הנאשמת יושט עונש מאסר בפועל אשר ירוצה בדרך של עבודות שירות, ברף העליון, לצד ענישה נלווית.
89. אשר לרכיב הקנס - הנאשמת הורשעה בעבירות כלכליות מובהקות. בהתאם לפסיקה הנוהגת (ראו למשל ע"פ 7972/11 יעקב נ' מדינת ישראל (01.11.2012)), יש להטיל קנס מוחשי ומרתיע תוך התחשבות במצבה הכלכלי של הנאשמת. מדובר במי שקיבלה סכומי כסף לאורך תקופה ממושכת, חלקם "דמי שתיקה".
90. כידוע, להסרת המחדלים בסוג זה של עבירות משמעות רבה. יש בה כדי להעיד על נטילת אחריות אמיתית וחרטה כנה, ואף לתקן את הנזק הכלכלי שנגרם מביצוע העבירות (רע"פ 7851/13 עודה נ' מדינת ישראל (3.9.2015)). המחדל, כאמור, לא הוסר.
91. על כן, מצאתי להשית על הנאשמת גם קנס כספי מתון אשר יתן ביטוי להיקף הפגיעה הנרחב.
92. בקופה הציבורית ומאידך, כאמור, יתחשב במצבה הכלכלי של הנאשמת.
- סוף דבר
93. נוכח האמור לעיל, אני גוזר על הנאשמת את העונשים הבאים:
- א. 9 חודשי מאסר אשר ירוצו בדרך של עבודות שירות, בהתאם לחוות דעת הממונה על עבודות השירות מיום 21.05.2025.
- הנאשמת תתייצב לתחילת ריצוי עונשה ביום 24.06.2025 בשעה 8.00 במשרדי הממונה על עבודות שירות, יחידת ברקאי, שלוחת דרום, סמוך למתחם כלא באר שבע.
- מובהר לנאשמת כי עליה לעמוד בכל תנאי עבודות השירות והוראות הממונה על עבודות השירות. כל הפרה של תנאי מתנאי עבודות השירות, תביא להפסקת המנהלית ולריצוי יתרת העונש בדרך של מאסר מאחורי סורג ובריח.
- א. 9 חודשי מאסר על תנאי והתנאי הוא שבמשך 3 שנים, לא תעבור על אחת מהעבירות בהן הורשעה.
- ב. תוך התחשבות במצבה הכלכלי של הנאשמת ובעונשים שהוטלו על אחרים, לרבות תשלום הכופר ששילם מלול, אני מטיל על הנאשמת קנס כספי בסך 60,000 ₪ או 7 חודשי מאסר תמורתו.
- הקנס ישולם ב-30 תשלומים חודשיים שווים ורצופים כאשר הראשון שבהם עד ליום 10.06.25 והיתרה בכל 10 לחודש העוקב. לא ישולם תשלום במועדו, תעמוד כל יתרת הקנס לפירעון מידי ותישא הפרשי ריבית והצמדה כדין.
- הקנס יועבר למרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות ברשות האכיפה והגבייה, וניתן יהיה לשלמו בתוך 3 ימים מיום גזר הדין באחת הדרכים המפורטות באתר המרכז.
- זכות ערעור כדין בתוך 45 ימים- מחוזי מרכז.
- ניתן היום, ב' סיוון תשפ"ה, 29 מאי 2025, במעמד הצדדים.